

Valga linna ettevõtlusuuring
2016

Sisukord

1. Küsitluse tulemused	4
1.1 Vastajate üldandmed	4
1.1.1 Küsitluses osalenud ettevõtjate profiil.....	4
Vastajate tegevusalad	4
1.1.2 Ettevõtete asukohad.....	5
1.1.3 Ettevõtte majandustegevuses kasutatava hoone või krundi pindala	5
1.1.4 Ettevõtte majandustegevuses kasutatava hoone või krundi omandisuhe	5
1.1.5 Ettevõtte töötajate arv ja keskmine vanus	7
1.1.6 Ettevõtte töötajate elukohad	8
1.2 Tööjõud, asukoht ja laienemisplaanid	9
1.2.1 Kaadrivoolavus ettevõtetes.....	9
1.2.2. Tööjõu kättesaadavus	9
1.2.3 Elupindade kättesaadavus töötajatele	9
1.2.4 Ettevõtte asukoht Valga linnas	10
1.2.5 Ettevõtte asukohas esinevad transpordiprobleemid.....	10
1.2.6 Ettevõtte laienemisplaanid.....	11
1.3 Linnaruum	13
1.3.1 Linnaruumi kasutamine	13
1.4 Linna maine ja kuvand	14
1.5 Koostöö kohaliku omavalitsusega.....	15
1.6 Ettevõtete nägemus Valga linnast ja oma ettevõttest kümne aasta perspektiivis	16
1.7 Tagasiside.....	16
2 Kokkuvõte	17
3 Edasised tegevused.....	18

Valga linnavalitsuse arenguamet koostöös linnamajandusametiga viis perioodil 18.08-31.08.2016 läbi küsitluse Valga linna ettevõtete seas. Küsitluse eesmärgiks oli välja selgitada ettevõtjate arengusoovid- ja vajadused ning kaardistada need Valga linna üldplaneeringu sisendi jaoks.

Küsitlusele vastamise kutse saadeti 820-le Valga linnas juriidiliselt registreeritud majandusüksusele (FIE, OÜ, AS, TÜ, SA) ning 59-le Valga linnas tegutsevale ettevõtte filiaalile, esindusele või allüksusele ja avaliku sektori asutustele. Lisaks avaldati küsitlusele vastamise kutse linna kodulehel ja meedias, mistõttu said vastata ka kutse mittesaanud ettevõtjad. Küsitlus ja üleskutse saadeti eesti keeles, kodulehel avaldati info ja ankeedi tõlge ka inglise keelsena ning üks ankeet täideti inglise keeles. Küsitlusele vastas 34 ettevõtet (ca 4% valimist).

Käesolevas uuringus analüüsitakse kõikide üksikküsimuste tulemusi, mis võetakse uuringu lõpus kokku. Sellele lisatakse linnavalitsuse tagasiside üleskerkinud probleemide lahenduste osas.

Uurimismetoodika

Antud uuring viidi läbi augustis 2016 kõigi Valga linnas registreeritud ettevõtete vahel. Lisaks oodati osalema ka Valga linnas tegutsevaid ettevõtteid, kes ei ole registreeritud Valga linnas.

Küsitlus koostati Valga linnavalitsuse arenguameti ja linnamajandusameti poolt ning viidi läbi arenguameti poolt. Küsitlus edastati vastajatele meili teel ettevõtete ametlikele kontaktaadressitele, mis olid kätte saadavad Äriregistri andmebaasist. Küsitluses kasutati avatud ja suletud vastusega küsimusi. Vastajatel paluti anda hinnang 10-palli skaalal, teha valik ühe või rohkemate etteantud valikute vahel või anda vastus vabas vormis. Kokku esitati 34 küsimust, millest osad olid mittekohustuslikud.

Ankeedivälisest tagasisidest selgus, et ankeet oli liiga pikk ja nõudis liiga palju aega vastajatelt, mistõttu täideti täielikult vähem ankeete. Ühelt poolt oli ankeedis liiga palju avatud vastustega küsimusi, kuid teisalt soovimus vastajad rohkem vabas vormis arvamust avaldada. Lisaks vähendas vastuste arvu ilmselt ka mitte-personaalne lähenemine vastajatele (kutse edastati linnavalitsuse nimel) ning võimalik varasem kogemus küsitlustes osalemisega. Osad (avatud vastustega) küsimused olid koostatud keeruliselt, sest osadest küsimustest ei saanud vastajad aru või avaldasid arvamusi muul teemal.

1. Küsitluse tulemused

1.1 Vastajate üldandmed

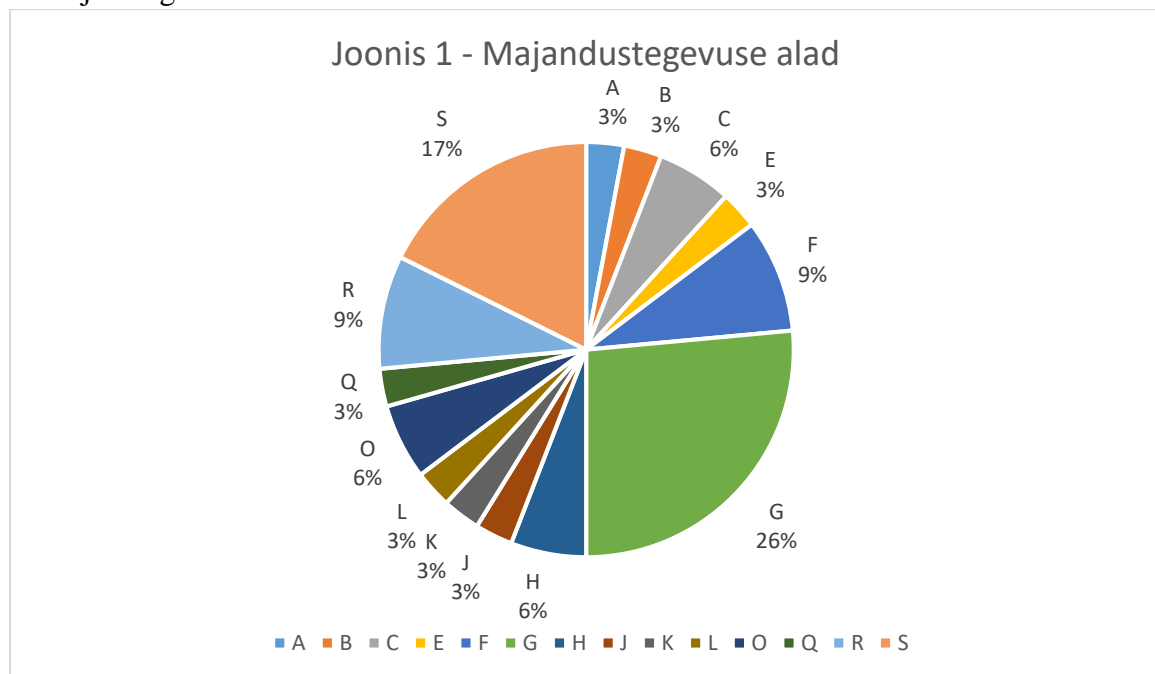
1.1.1 Küsitluses osalenud ettevõtjate profiil

Küsitlusele vastas 34 majandusüksust, mis teeb hinnanguliselt vastajate arvuks 4% valimist. Vastanud jagunevad vastavalt oma tegevusaladele kolme majandussektorisse, millest enim (76%) oli kolmandas ehk teenindussektoris tegutsevad ettevõtteid. Teise sektorisse ehk töötleva tööstuse ettevõtteid oli 7 (21%) ning esimesse sektori ehk põllumajandusettevõtetest vastas üks ettevõtte.

	Esimene sektor	Teine sektor	Kolmas sektor
n	1	7	26

Tabel 1 – vastajate majandustegevuse jaotus sektoriaalselt

Vastajate tegevusalad

Vastajad jaotati tegevusalade põhiselt vastavalt nende esitatud andmetele kasutades EMTAK2008 klassifikatsiooni. Enim (26%) vastas küsitlusele hulgi- ja jaekaubanduse ning mootorsõidukite ja mootorrataste remondiga (klassifikaator G) tegelevaid ettevõtteid, millele järgnes muu teenindava tegevusega (klassifikaator S) tegelevad ettevõtteid. Nendele järgnes osatähtsusega 9% ehituse (klassifikaator F) ning kunsti, meelelahutuse ja vaba ajaga seotud ettevõtteid. Kuue protsendilise osatähtsusega olid: töötlev tööstus (klassifikaator C), veonud ja laondus (klassifikaator H) ning avaliku sektori asutused (klassifikaator O). Nendele järgnes kolme protsendilise osatähtsusega: põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük (klassifikaator A), mäetööstus (klassifikaator B), veevarustus, kanalisatsioon, jäätme ja saastekäitlus (klassifikaator E), info ja side (klassifikaator J), finants- ja kindlustustegevus (klassifikaator K), kinnisvaraalane tegevus (klassifikaator L) ning tervishoid ja sotsiaalhoolekanne (klassifikaator Q). Teistesse valdkondadesse (klassifikaatorid D, I, N, P, T ja U) kuuluvad ettevõtjad küsitlusele ei vastanud.

1.1.2 Ettevõtete asukohad

Küsitlusele vastanud ettevõtted tegutsevad erinevates piirkondades. Pea pooled ettevõtjad tegutsevad linna äärealadel, peamiselt Rükkelis ja Priimetsa tööstusaladel. Ettevõtjad on koondunud ka kesklinna, raudteejaama ümbrusesse ja piirialadele.

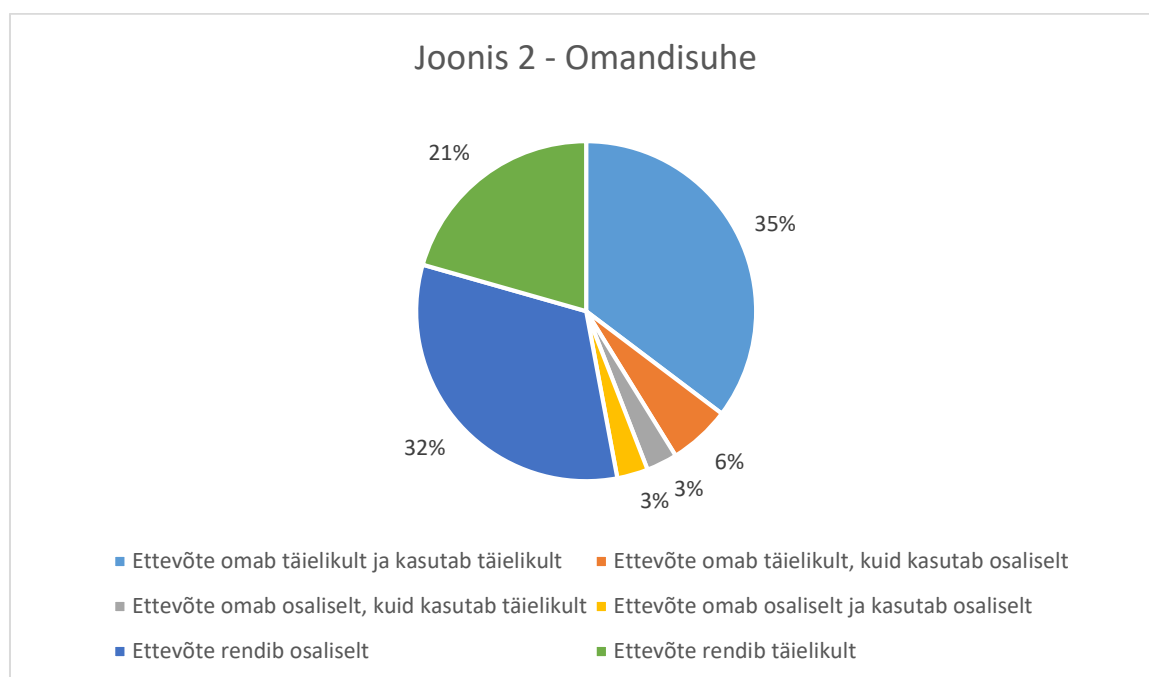
1.1.3 Ettevõtte majandustegevuses kasutatava hoone või krundi pindala

m ²	<50	51-100	101-500	501-1000	1001-5000	5001-10000	10001-50000	50001<	ei tea
n	5	3	8	3	1	1	4	3	4

Tabel 2 – vastajate majandustegevuses kasutatava hoone või krundi pindala

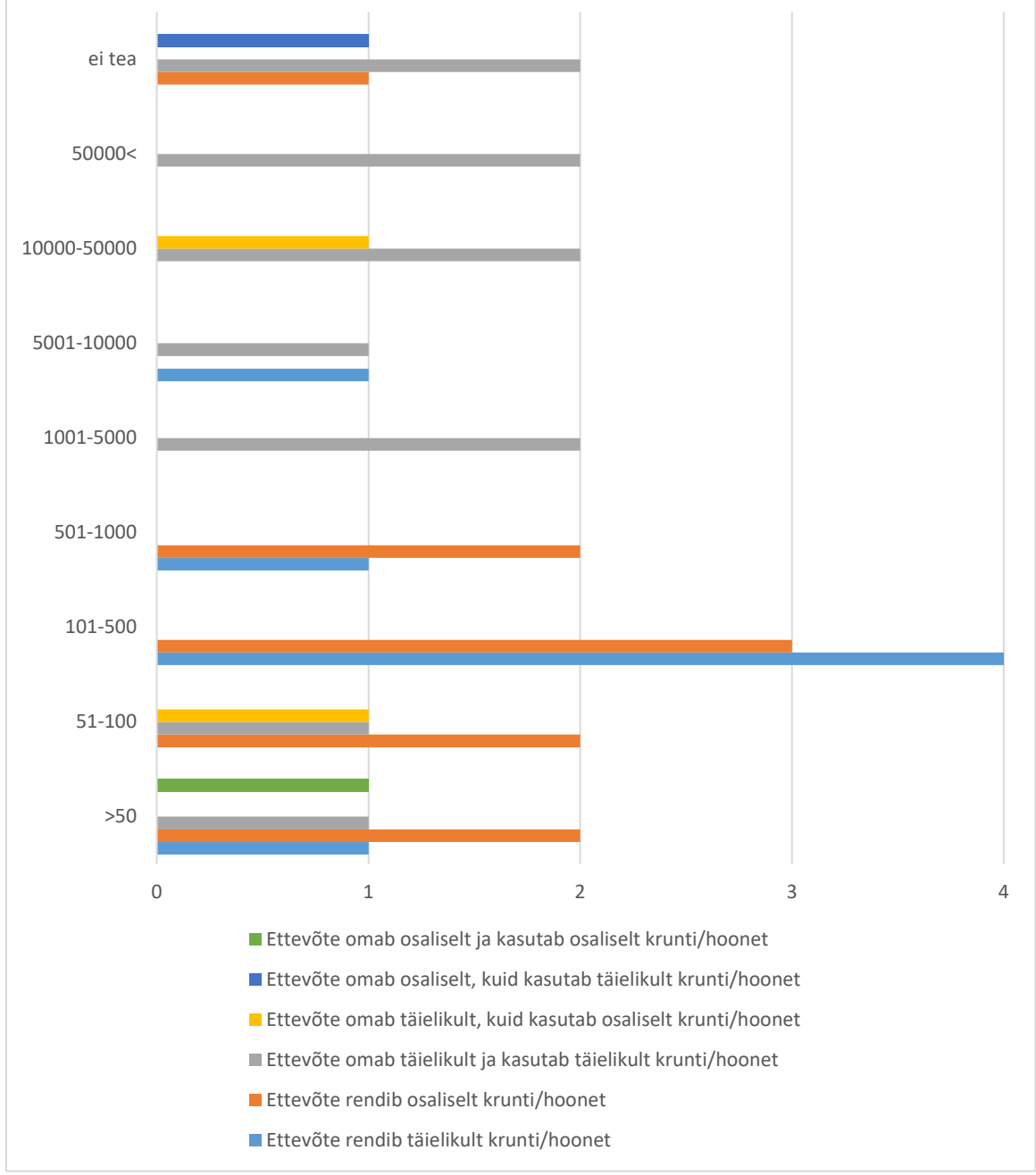
Küsitlusele vastanud ettevõtete majandustes tegevuses kasutatava hoone või krundi pindala on pigem väike, kuid teisalt vastas küsitlusele ka väga suurte hoonete või kruntide omanikke.

1.1.4 Ettevõtte majandustegevuses kasutatava hoone või krundi omandisuhe

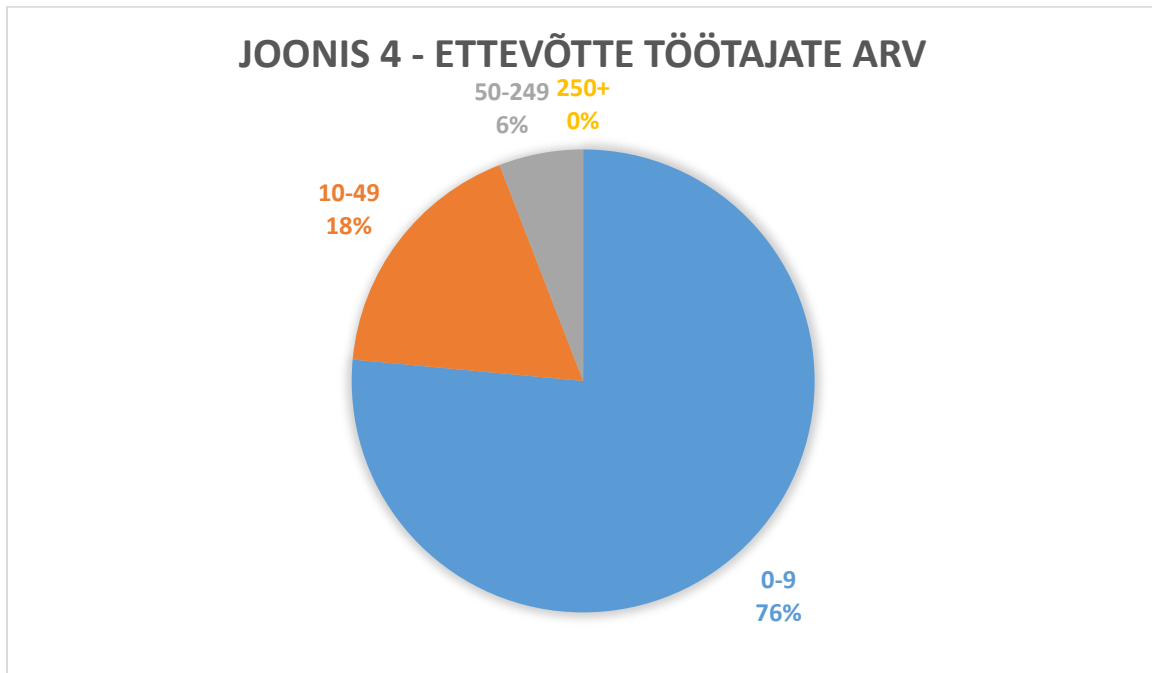

Ettevõtte majandustegevuses kasutatava hoone või krundi osas esineb erinevaid omandisuhteid. Kõige enam omab ettevõtte ise ja kasutab täielikult tervet krunti oma majandustegevuses. Samuti rendib suur osa oma majandustegevuse jaoks hoonet või krunti, millest osa ettevõtteid rendivad hoonet või krunti koos mõne teise ettevõtjaga, kuid paljud rendivad ainsana krunti või sellel asuvat hoonet. Vastajate seas esines veidi rohkem (53%) ettevõtteid, kes rendivad oma majandustegevuse jaoks pinda võrreldes ettevõtetega, kes omavad oma majandustegevuse jaoks kasutatavat pinda. All olevalt graafikult on näha, et suurema krundi/hoone pindalaga ettevõtted pigem omavad majandustegevuses kasutatavaid krunte/hooneid ning väiksema krundi/hoone pindalaga ettevõtted pigem rendivad krunti/hoonet.

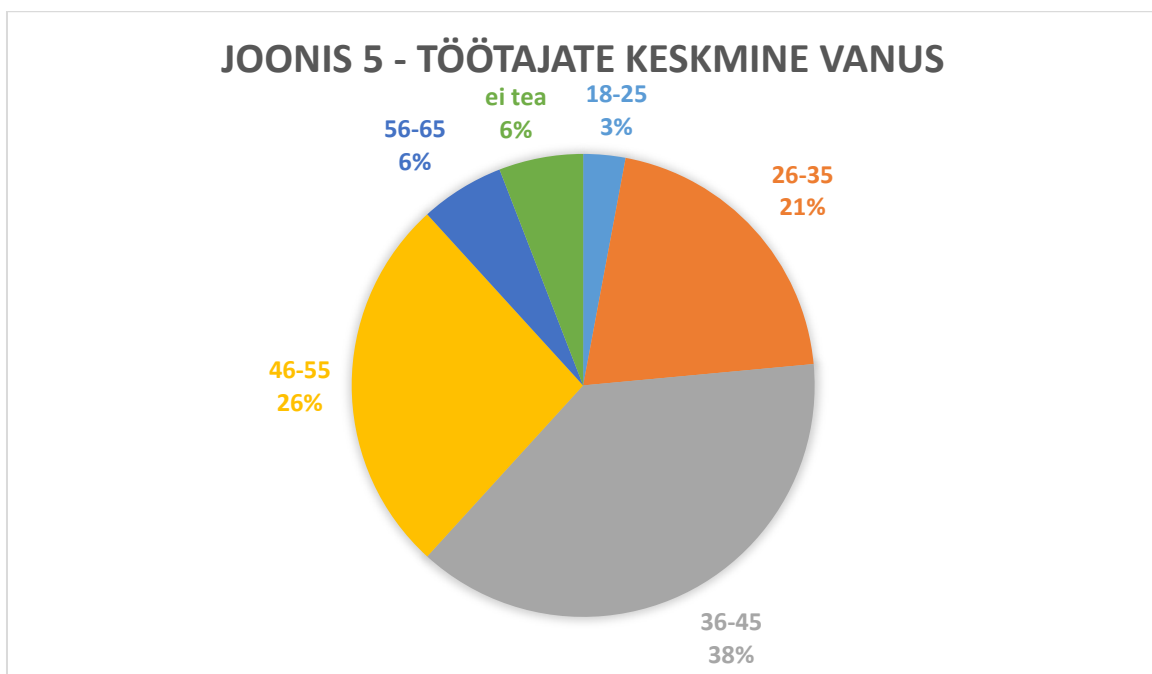
Joonis 3 - Ettevõtte hoone/krundi omandisuhe ja selle suurus

1.1.5 Ettevõtte töötajate arv ja keskmine vanus

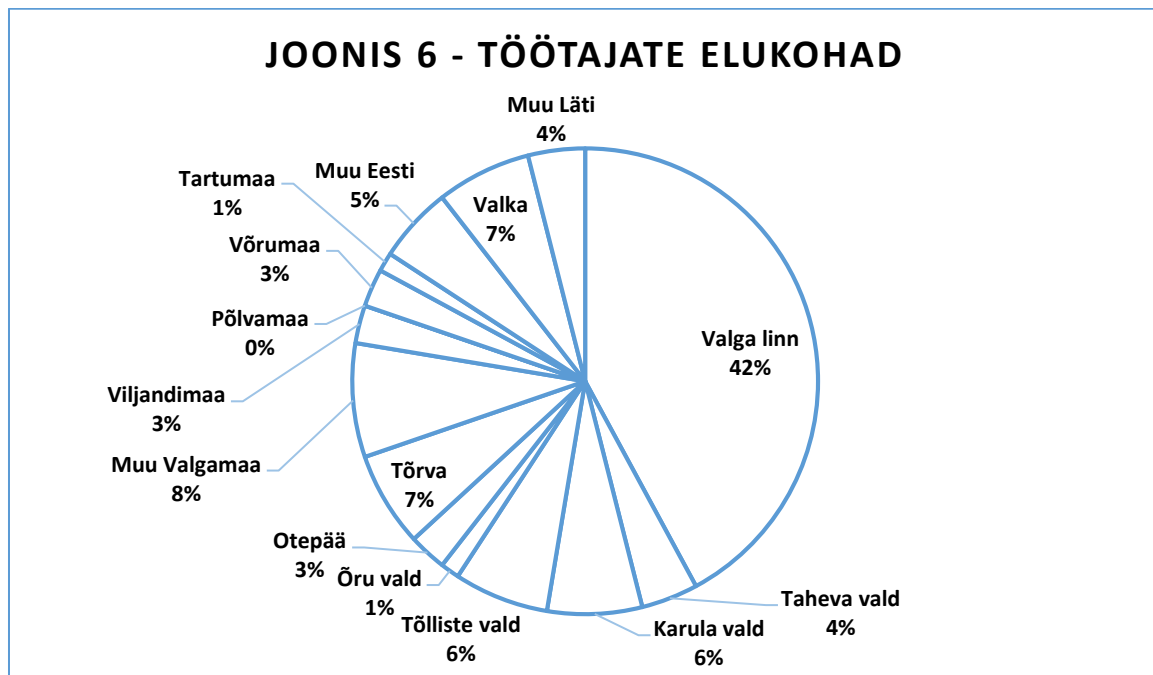

Küsitlusele vastanud ettevõtetest 76% töötab vähem kui üheksa töötajat ning 10-49 töötajat töötab 18% vastanud ettevõtetes. Võrreldes Valga linnaga tervikuna on see mõnevõrra erinev, sest vähem kui 9 töötajat on Statistikaameti andmetel 92% ettevõtetes, 5% ettevõtetest töötab 10-49 töötajat ning 2% ettevõtetes töötab 50-249 töötajat ning 1% ettevõtetes on rohkem kui 250 töötajat.

Küsitlusele vastanutest ettevõtetest oli enim ettevõtjaid kelle töötajate keskmine vanus on 36-45 aastat, millele järgnes vanusegrupp 46-55 aastat.

1.1.6 Ettevõtte töötajate elukohad

Küsitlusele vastanud ettevõtted (34) märkisid kokku 78 valikut töötajate elukohtade osas, mis tähendab, et ühes ettevõtjad töötab keskmiselt kahest (täpsemalt 2,3) omavalitsusest pärit töötajaid. Samas pooltel (17 ettevõtet) ettevõtetel elasid töötajaid ainult Valga linnas, millest paljud on omakorda väikeettevõtted. Kõige enam (10 valikut) elab töötajaid erinevates asukohtades kõige suuremal küsitlusele vastanud suurettevõttel. Peaaegu pool (42%) töötajate elukohtadest asub Valga linnas, millele järgneb muu Valgamaa (8%) ning võrdselt (7%) Tõrva linn ja Lätis asuv Valka.

1.2 Tööjõud, asukoht ja laienemisplaanid

1.2.1 Kaadrivoolavus ettevõtetes

Kümne palli skaalal hindasid ettevõtjad kaadrivoolavuse kui probleemi üsna olematuks. 61,8% vastajatest leidis, et kaadrivoolavus ei ole probleem. Ükski ettevõtja ei leidnud, et kaadrivoolavus on väga suur probleem. Vähemate töötajatega ettevõtted leidsid, et kaadrivoolavus on vähemolulisem kui suuremate töötajate arvuga ettevõtted. Täiesti olematuks pidasid probleemi 18 ettevõtet, kelle töötajate arv on kuni üheksa. Teisalt leidis üks 50-249 töötajaga ettevõtte, et kaadrivoolavuse probleem on suur (hinnang 9), kuid samasse töötajate arvu kategooriasse liigitunud ettevõtte hindas, et probleem on pigem väike (hinnang 2). Vaid üks 0-9 töötajaga ettevõtte hindas, et kaadrivoolavuse probleem on suur (hinnang 9) ning ülejäänud hindasid probleemi alla keskmise (hinnang 1-5).

1.2.2. Tööjõu kättesaadavus

Ettevõtjad hindavad Valga linnas tööjõu kättesaadavust keskmisel (keskmise hinnang 4). Enim ettevõtjaid märkis hinnangu 5 (35% vastajatest) ning enamik ettevõtjaid (51%) märkis hindeks neli või madalama, mis tähendab, et pigem esineb probleeme tööjõu kättesaadavusega ning tööjõuturg ei vasta täielikult ettevõtte vajadustele. 12% vastajatest leidis, et esineb suuri probleeme ning tööjõu turg ei vasta üldse ettevõtte vajadustele (hinnang 1 ja 2). Teisalt 12% vastajatest hindas, et tööjõuturg vastab täielikult ettevõtte vajadustele (hinnang 9 ja 10).

Vastajate kvalitatiivsest tagasisidest selgus, et peamised probleemid seisnevad selles, et puudub kvalifitseeritud tööjõud, kelle haridus ja kogemus vastaks tööpetsiifikale. Ettevõtjad tõid välja, et Valgamaa Kutsehariduskeskusest ei tule piisavalt lõpetajaid või puudub spetsiifiline eriala üldse. Lisaks toodi välja seda, et linnas on vähe noori ning neil on vähe motivatsiooni linnas haridustee või tööelu jätkamiseks. Lahendusena pakuti välja näiteks töömessi ja haridusmessi ühendamist selleks, et noortel oleks võimalik oma karjääri planeerida juba varakult. Ettevõtjad tõid välja ka veel seda, et esineb keeleprobleem selliselt, et kandidaatidel puuduvad kõik vajalikud keelelised kompetentsid ning sageli soovitakse töötada mitteametlikult.

1.2.3 Elupindade kättesaadavus töötajatele

Ettevõtjad hindavad elupindade kättesaadavust oma töötajatele Valga linnas keskmisest paremaks (keskmise hinnang 6,6), mis tähendab, et ettevõtjad leiavad, et üüri- ja müügiturg on hea ning soodustab uute töötajate värbamist. Enim (24%) ettevõtjaid andsid keskmise hinnangu, kuid pea pooled (48%) ettevõtjad hindasid elupindade kättesaadavuse väga heaks (hinnang 8-10). 6% ettevõtetest pidasid elupindade kättesaadavust väga halvaks (hinnang 1 ja 2), mis mõlemad on väikeettevõtted. Väga heaks hinnangud ettevõtted on suures osas samuti väikeettevõtted.

Vastajate kvalitatiivsest tagasisidest selgus, et Valga linna soodne üüri- ja müügiturg soodustab töötajaid, kuid teisalt leiti, et üüriturul on vähe pakkumisi ning sageli on saadaval kehvast seisust või kvaliteediga elamispiinad. Lisaks hinnatakse palka liiga madalaks, et soetada elamispiin.

1.2.4 Ettevõtte asukoht Valga linnas

Ettevõtjad hindavad oma asukohta Valga linnas keskmisest soodsamaks (keskmine hinnang 7), mis tähendab, et ettevõtte asukoht on soodne ettevõtluse mõttes selliselt, et see aitab kaasa ettevõtte majandustegevusele. Enim vastanud ettevõtjatest (32%) hindavad oma asukohta maksimaalselt soodsaks (hinnang 10), kusjuures peaaegu pooled ettevõtjatest (47%) hindavad oma asukohta soodsaks (hinnang 8-10). 9% vastanutest peab oma asukohta väga halvaks (hinnang 1 ja 2).

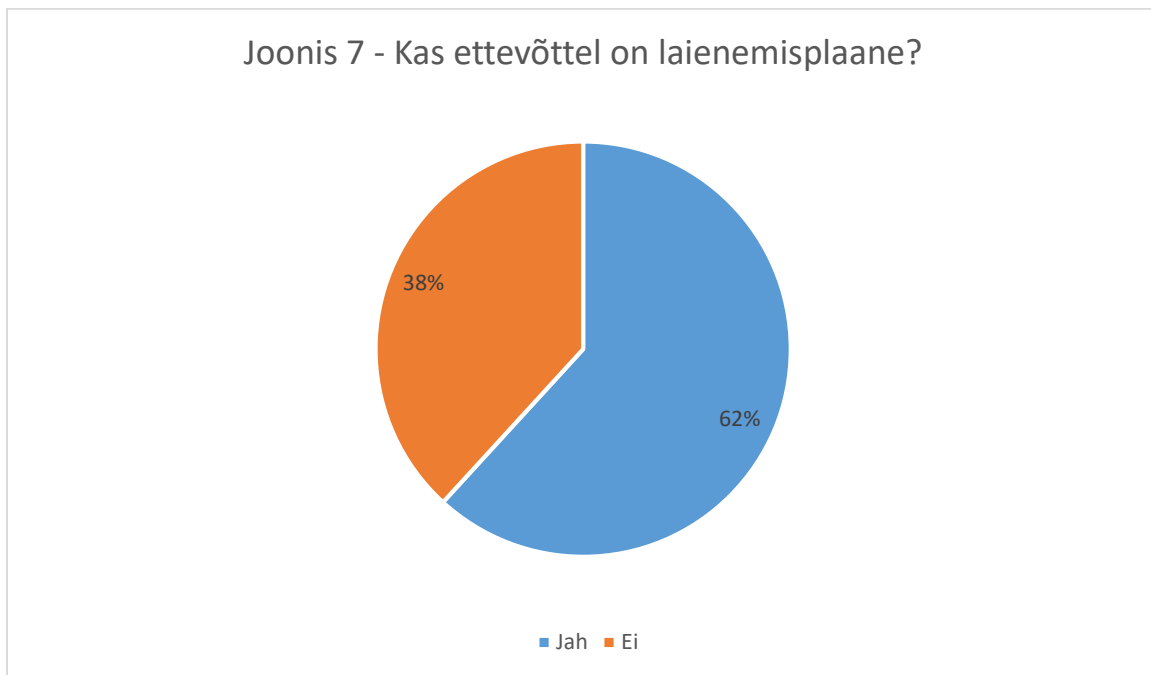
Vastajata kvalitatiivsest tagasisidest selgus, et kuigi ettevõtjad hindavad oma asukohta ja selle võimalusi edukaks majandustegevuseks väga heaks, siis tegelikkuses eksisteerib palju probleeme, mis vähendavad asukoha eeliseid. Negatiivsena toodi välja kesklinnaväline asukoht või taristuga seonduvad pärssivad tegurid nagu väljapääs krundilt või kanalisatsioon. Lisaks on tegevust takistav ka kallid üüripinnad ja krundi/hoone ostuhinnad ning konkurents. Samuti toodi esile väikeettevõtjaid toetavate tegevuste ja kaasamise vähesus. Teisalt ei osanud osad ettevõtjad seisukohta võtta, sest nende majandustegevus toimib ka asukohast sõltumatult (e-kaubandus ja muud digiteenused), mistõttu on oluline kiire internetiühenduse olemasolu. Paljud vastajad leidsid, et nende asukoht on kliendi suhtes soodne ja lihtsalt ligipääsetav.

1.2.5 Ettevõtte asukohas esinevad transpordiprobleemid

Ettevõtjate hinnangul pigem nende asukohas transpordiprobleeme ei esine (keskmine hinnang 6,8), mis tähendab, et ettevõtte asukohas ei esine või esinevad transpordiprobleemid ei takista oluliselt ettevõtte majandustegevust. Enim (30%) leiavad, et nende asukohas esineb väga vähe transpordiprobleeme või esinevad probleemid ei takista nende majandustegevust (hinnang 10). Pooled ettevõtjad (51%) leiavad, et nende asukohas esineb vähe transpordiprobleeme või esinevad probleemid ei takista nende majandustegevust (hinnang 8-10). 18% ettevõtjatest peavad oma asukohas esinevaid transpordiprobleeme nende majandustegevust takistavaks (hinnang 1-2).

Ettevõtjate kvalitatiivsest tagasisidest selgus, et kuigi hinnang on pigem positiivne, st transpordiprobleeme ei esine või ei pärsi need majandustegevust, siis sarnaselt soodsa asukohaga seoses selgus kommentaare analüüsides, et need on pigem negatiivset laadi. Negatiivsena toodi välja parkimist ja selle korraldust ning paljude tänavate väga kehva olukorda. Samuti toodi esile avaliku sektori institutsioonide kaugust (ja tulevast kaugust Maanteeameti näitel). Sellega seoses peeti ühelt poolt kehvaks ühistranspordi korraldamist ja seda eriti linnade vahel (nt rong), kuid teisalt leiti, et linnasisene ühistransport on hästi korraldatud ning kliendid jõuavad kohale. Ettevõtjad juhtisid tähelepanu ka taristuettevõtteid teenindavate asutuste (tankla) asukohale viitavate siltide puudulikkust linnas.

1.2.6 Ettevõtte laienemisplaanid

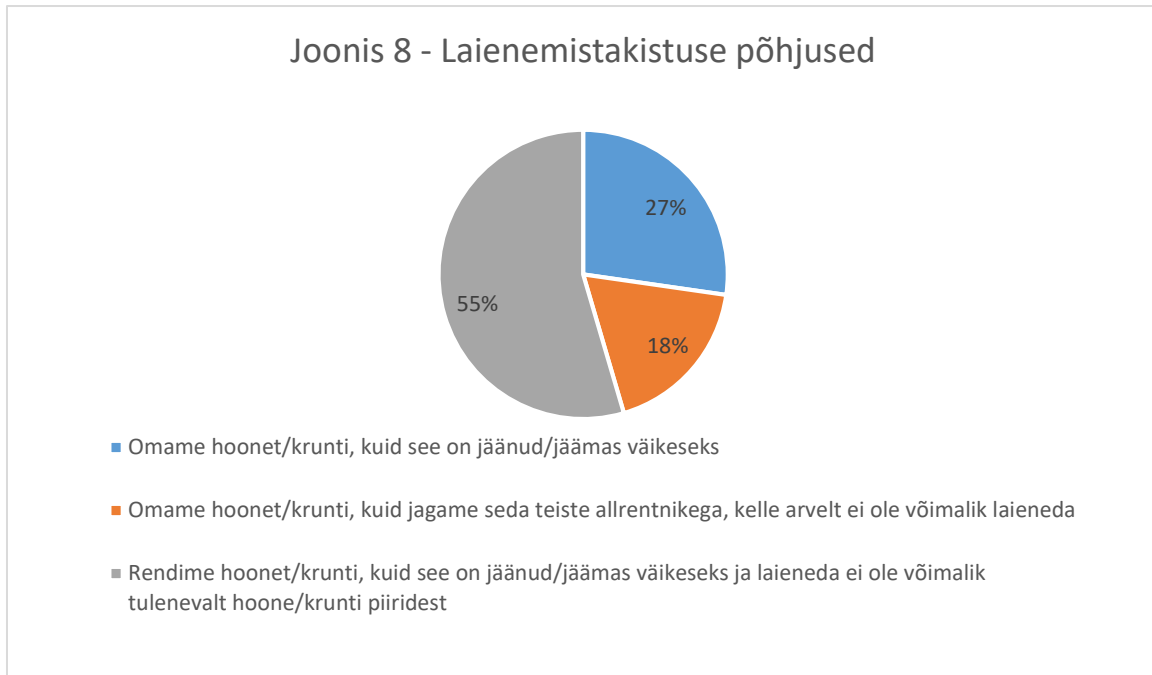

Küsitlusele vastanud ettevõtetest 62%-l on laienemisplaanid ning 38% ei plaani laieneda. Laieneda soovivad eelkõige keskmise suurusega ettevõtted (10-49 töötajat) ning paljud väikeettevõtted (0-9 töötajat), kuid teisalt on üsna samas suurusjärgus ka väikeettevõtteid, kellel laienemisplaanid puuduvad. Samuti ei planeeri laieneda ka suurettevõtted (50-249) töötajat. Enamik ettevõtteid, kelle krunt/hoone on suurem kui 100m² planeerivad laienemist.

Ettevõtjad põhjendavad oma laienemisplaane erinevalt. Ettevõtjatel paluti kirjeldada laienemise ajalist perspektiivi ja eeldusi laienemiseks. Ajaliselt oskasid laienemist kirjeldada vaid 15% vastajatest, kes planeerivad laieneda nii esimesel võimalusel, ühe-kahe aasta jooksul, aga ka kümne aasta perspektiivis.

Eelduste osas kirjeldati mitmeid erinevaid vajadusi. Ettevõtjad tõid esile eriti väliseid tegureid, mis takistavad nende arengut: kvalifitseeritud tööjõu puudumine, sobivate rendipindade puudumine, taristu kehvolutkord, ligipääsuteede puudumine/kehv olukord, linnaruumiline piiratus, majandusharu negatiivne kuvand (tööstus). Sisemisi takistusi esineb vähem ja need on seotud tootearenduse vajadusega, majandustegevuses kasutamiseks mõeldud vahendite hankimisega, mis ühelt poolt on seotud sellega, et hankeprotsess on aeglane ja resurssinõudev, aga ka sellega, et lisainvesteeringuid ja –finantse on raske kaasata ning tarbijaskonna kasvatamine läbi nõudluse suurendamise (turundus). Laienemisplaanideta ettevõtete vastustes oli toodud esile rohkem laienemist takistavaid tegureid kui laienemisplaanidega ettevõtetest, mistõttu võib eeldada, et laienemisplaanide olemasolu on seotud eelkõige võimaluste nägemise ja takistuste ületamisega.

Joonis 8 - Laienemistakistuse põhjused

Ettevõtted, kelle laienemist takistab ruumipuudus (32% kõikidest vastajatest), tõid peamiselt (55%) esile seda, et lisaks kitsaks jäänud rendipinnale ei ole võimalik laieneda seetõttu, et hoonet või krunti kasutatakse täielikult ning laienemine eeldab uut hoonet või kõrvalkruntide kaasamist. Pea kolmandik ruumipuuduses olevat ettevõtet omavad hoonet/krunti ning olemasolev pind on jäänud/jäämas väikeseks ning laieneda ei ole võimalik. Osadel hoone/krundiomanikest ettevõtetel on kitsas, kuid laieneda ei ole võimalik olemasoleva hoone/krunti sees tulenevalt teiste allrentnike olemasolust. Teisalt ei leidnud ükski rentnik, et laienemistakistuseks oleksid teised rentnikud samas hoones või krundil.

Ruumipuuduses olevad ettevõtted tõid välja seda, et laienemistakistuseks olemasoleval hoones/krundil on puudulikud kommunikatsiooni-, kütte-, kanalisatsiooni-, vee- ja ventilatsioonisüsteemid. Lahendusena nähakse olemasoleva hoone laiendamist juurdeehitusega või uuele pinnale/krundile kolimist.

1.3 Linnaruum

1.3.1 Linnaruumi kasutamine

Ettevõtjad leiavad, et linna ruumis tuleks fokuseerida mitmetele erinevatele tahkudele. Ühelt poolt peetakse oluliseks kesklinnas asuvate tühjade äripindade täitmist selliselt, et luuakse soodne ettevõtluskeskkond toetuste näol väikeettevõtjatele. Teisalt soovitakse näha rohkem atraktiivsemat kesklinna, selle turundamist ning sellest lähtuvalt turistide arvu kasvu, mis toob ühtlasi kaasa ka kliendibaasi laienemise ja soodustab seeläbi ettevõtlust. Samuti peetakse vajalikuks meelelahutuse ja vabaaja veetmise võimaluste laiendamist (jõusaal, lokaalid, spa). Ühe ideena pakutakse välja ka nn loomelinnaku või –majanduskeskuse rajamist, mis hoiaks noori lahkumast ja muudaks linnapildi atraktiivsemaks ja vähendaks kolemajade hulka.

Lisaks sellele töid osad ettevõtjad välja sellised linnaruumi puudutavad tegurid, mis aitaksid nende ettevõtte majandustegevusele kaasa. Olulisena nähakse elanikkonna ja turistide arvu suurenemist, sest selle võrra suureneks teenuse tarbijate hulk. Samuti tuntakse puudust just kesklinnas ja inimesele lähedal asuvatest kaubanduspindadest. Lisaks sellele peetakse oluliseks ka taristu kaasajastamist, mis aitab kaasa ühelt poolt ettevõtete majandustegevusele, kuid teisalt suurendab ka linna atraktiivsust läbi kena üldmulje loomise.

Ettevõtjate ettepanekuid on samuti erinevad linnaruumi parandamiseks ja atraktiivsemaks muutmisel. Oluliseks peetakse linna turundamist linnaruumi abil, aga see eeldab ettevõtjate arvates ka tähelepanu pööramist pisikestele linnaruumi osadele nagu näiteks prügikastid või lauateniselaudad. Samuti on oluline ka pidev ürituste korraldamine, mis tooks linnaruumi rohkem kasutusse ning lisaks ka majafassaadide korrastamine linna toetusel. Endiselt peavad ettevõtjad vajalikuks nõ kolemajade lammutamist. Laiemas pildis soovitakse näha ühtset keskust ja peatänavat, mis on aktiivne ja pakub erinevaid teenuseid ning meelelahutusvõimalusi. Teisalt oli ka olemasoleva linnaruumiga rahulolevaid ettevõtjaid ning skeptilisi ettevõtjaid, kellele jääb „atraktiivse linnaruumi“ tähendus segaseks.

1.4 Linna maine ja kuvand

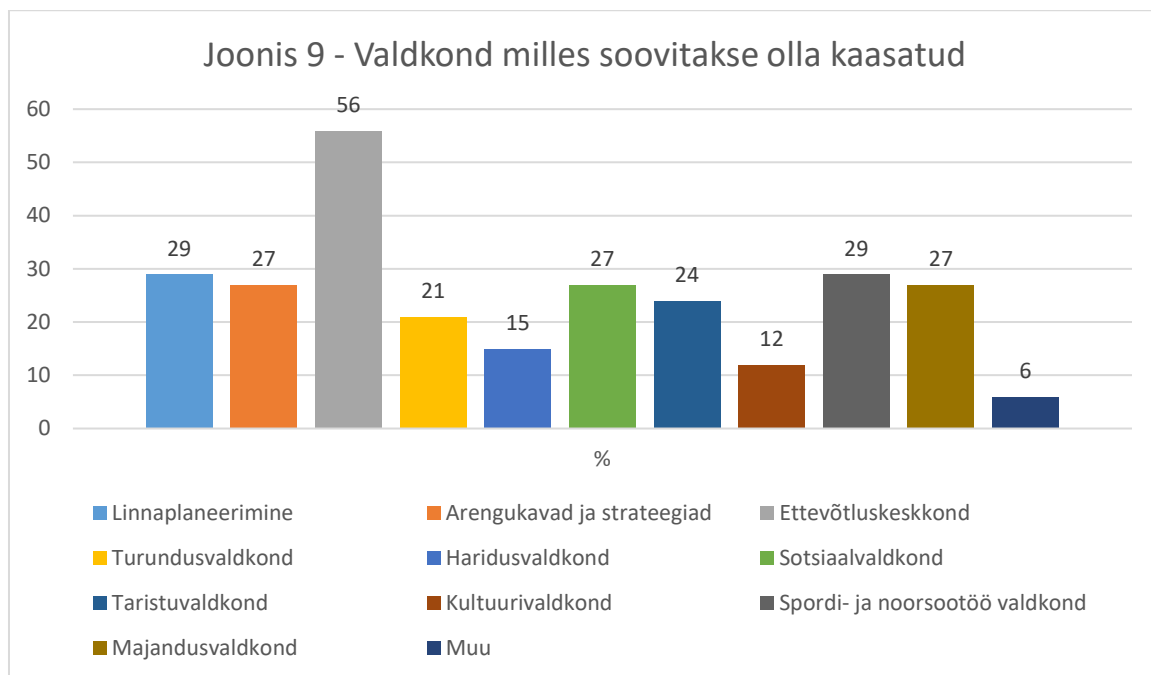
Ettevõtjate hinnangul on Valga linna positiivse maine ja kuvandi mõju ettevõttele suur ning ettevõtluse seisukohalt oluline (keskmine hinnang 6,7). Enim ettevõtjaid (30%) peab seda väga oluliseks (hinnang 10) ning pea pooled ettevõtjad (47%) leiavad, et linna maine ja kuvand on väga olulised (hinnang 8-10) nende ettevõtte seisukohalt. 12% ettevõtjatest ei pea linna mainet ega kuvandit ettevõtluse seisukohalt oluliseks.

Ettevõtjate senisele kogemusele tuginedes on linna mainet ja kuvandit mõjutavad faktorid (võrdselt 56% vastajate arvates): linnaruumi atraktiivsus ja linnas tegutsevad ettevõtted. Lisaks on olulised (50% vastajate arvates) faktorid ka linna kajastus meedias ja linnas toimuvad üritused.

1.5 Koostöö kohaliku omavalitsusega

Ettevõtjate hinnangul on tihe koostöö kohaliku omavalitsusega oluline (keskmine hinnang 7,7). Enim ettevõtjaid (41%) peab seda väga oluliseks (hinnang 10) ning pea kaks kolmandikku ettevõtjatest peab seda väga oluliseks (hinnang 8-10). 6% ettevõtjatest ei pea koostööd kohaliku omavalitsusega oluliseks (hinnang 1-2).

Ettevõtjad soovivad olla üsna kaasatud linna arengus kaasa rääkimisele (keskmine hinnang 7,1). Enim ettevõtjaid (27%) soovib olla maksimaalselt kaasatud (hinnang 10) ning rohkem kui pooled ettevõtjad (53%) soovivad kindlasti ja maksimaalselt olla kaasatud linna arengus kaasa rääkimisele (hinnang 8-10). 6% ettevõtjatest ei soovi üldse kaasatud olla (hinnang 1-2).

Ettevõtjatel paluti märkida kõik valdkonnad, mille arendamisse soovitakse olla kaasatud. Keskmiselt soovivad ettevõtjad kaasa rääkida kahes kuni kolmes valdkonnas (keskmine 2,7 valikut) Kõige enam soovitakse olla kaasatud ettevõtluskeskkonna arendamisse (56%), millele järgnevad võrdselt (29%) linnaplaneerimise ning spordi- ja noorsootöö valdkonnad. Kõige vähem soovitakse olla kaasatud nii kultuurivaldkonna (12%) ja haridusvaldkonna (15%) arendamisse.

Ettevõtjad soovivad enim (59%) olla kaasatud läbi linna ametlike kommunikatsioonikanalite (koduleht, linna leht, ametlikud teated). Samuti soovivad pooled ettevõtjad osaleda kohtumistel, seminaridel ja infopäevadel selleks, et rääkida kaasa linna arengule. Vähem soovitakse olla kaasatud läbi meililistide (35%) ning sotsiaalmeedia ja küsitluste (27%). Keskmiselt soovitakse olla kaasatud kahe kanali kaudu (keskmine 2,0 valikut).

Ettevõtjatel paluti kirjeldada konkreetsemaid teemasid ja valdkondi, mille arengus soovitakse kaasa rääkida. Paljud vastajad kordasid juba eelnevalt mainitud tegevusi, kuid lisaks toodi esile tööjõuprobleemide lahendamist, väikeettevõtete toetamine, elanike kaasamine, turismiarendus,

noorte Valka jäämise motivatsiooni suurendamine, linnadevaheline ühistransport ja eelarve koostamine (kaasav eelarve).

1.6 Ettevõtete nägemus Valga linnast ja oma ettevõttest kümne aasta perspektiivis

Ettevõtjatel paluti kirjeldada kuidas nad näevad oma ettevõtet ja linna kümne aasta perspektiivis. Osad ettevõtjad on seisukohal, et see on liiga pikk aeg planeerimiseks ning palju sõltub ettevõtluskeskkonnast ja laiematest välistest teguritest (sh regionaalpoliitika). Teisalt näevad osad ettevõtjad ka sisemist arengut ja ettevõtte kasvu. Paljud ettevõtjad tunnistavad, et Valga linna elanikkond väheneb ja vananeb ning peavad seda paratamatuks nähtuseks, kuid teisalt loodavad, et linn kasvab ja areneb läbi mille kasvab ka ettevõtjate tulu.

1.7 Tagasiside

Ettevõtjatel oli võimalik küsitluse lõpus avaldada arvamust vabas vormis. Veidi alla poolte ettevõtjatest kasutas seda võimalust. Vastustes toodi esile järgmist: soovitakse rohkem sarnaseid küsitlusi ja uuringuid koos edasiste tegevuskavadega; soovitatakse tegeleda noorte vaba aja sisustamisega; soovitakse edu linnavalitsusele; soovitakse kommenteerimisvõimalusi linna kommunikatsioonikanalites; tehti ettepanekuid küsitluste korraldamiseks (sh mitmekeelsena) ja soovitakse rohkem avatud vastuseid; soovitakse koondada linna visioon, millest arendustegevuste planeerimisel lähtuda.

2 Kokkuvõte

Uuringutulemuste analüüsimisel selgusid järgmised probleemkohad ja ettevõtjatele olulised teemad:

- Pooled ettevõtted rendivad majandustegevuses kasutatavat hoonet või krunti. Väikeettevõtted enamasti rendivad pinda, mis on kallis.
- Ettevõtjate töötajatest enamus on pärit mõnest teisest omavalitsusest ning alla poole töötajatest elab Valga linnas.
- Enamuses Valga linna ettevõtetest töötab null kuni üheksa töötajat ehk enamus ettevõtetest on väikeettevõtted.
- Ettevõtete töötajatest rohkem kui pooled on vanemad kui 36 eluaastat.
- Ettevõtetes ei esine või esineb vähesel määral kaadrivoolavust.
- Ettevõtete jaoks on tööjõu kättesaadavus pigem problemaatiline ning tööjõuturg ei vasta ettevõtete vajadustele. Probleem on eriti terav noorte töötajate osas.
- Ettevõtjate arvates soodustab elupindade üüri- ja müügiturg töötajate liikumist linna ja tööle, kuid probleemina nähakse pakutava kehva kvaliteeti.
- Ettevõtetel on soodsad asukohad linnas, mis toetavad nende majandustegevust.
- Ettevõtete asukohtades ei esine transpordiprobleeme või esinevad probleemid ei takista nende majandustegevust, kuid probleemkohana nähakse taristu kehva seisukorda.
- Enamik ettevõtjaid plaanivad laieneda, kuid sageli takistavad välised tegurid (kvalifitseeritud tööjõud, kehv taristu, sobiv pind) ettevõtte laienemisplaanide ellu viimist.
- Paljude ettevõtete laienemist takistab ruumiline kitsikus, mis tuleneb krundi või hoone piiratusest ning mille lahendusena nähakse kolimist või hoone laiendamist.
- Ettevõtjad soovivad näha atraktiivset linnaruumi (sh taristu, detailid, peatänav, väikeettevõtted), mis toetaks nende tegevust läbi klientide arvu kasvu.
- Ettevõtjate jaoks on oluline linna maine ja kuvand.
- Ettevõtjate jaoks on oluline tihe koostöö kohaliku omavalitsusega ning soovitakse olla kaasatud eelkõige läbi linna ametlike kanalite linna arendamisel (eriti ettevõtluskeskkonna ning linnaplaneerimise ja spordi- ja noorsootöövaldkondade arendamisel).

3 Edasised tegevused

Ettevõtjate seisukoht	Linnavalitsuse eesmärk ja edasised tegevused (vajadusel)	Vastuta v struktuuriüksus
Pooled ettevõtted rendivad majandustegevuses kasutatavad hooned või krundi. Väikeettevõtted enamasti rendivad pinda, mis on kallis.	Linnavalitsus on kinnistuomaniku ja ettevõtja partner, kes vajadusel vahendab ettevõtjate ja kinnistuomanike kontakte. Linnavalitsus otsib võimalusel investoreid büroopindade arendamiseks ning koondab ettevõtluseks sobilike vabade pindade informatsiooni linna kodulehele.	LMA AA
Ettevõtja töötajatest enamused on pärit mõnest teisest omavalitsusest ning alla poole töötajatest elab Valga linnas.	Linnavalitsus tegutseb selle nimel, et ühelt poolt oleks kohalikul elanikul võimalik kodu lähedal töötada ja uued elanikud sooviksid Valga linnas elada, kuid teiselt poolt ootab lisatöajõudu teistest piirkondadest. Linnavalitsus pöörab sellele tähelepanu üldplaneeringu ja arengukava (kuni 2026) koostamisel.	AA
Enamuses Valga linna ettevõtetest töötab vähem kui üheksa töötajat.	Linnavalitsuse prioriteediks on arendada tasakaalustatult linna ettevõtluskeskkonda selliselt, et siin oleks võimalik tegutseda nii VKE-del kui suureettevetel. Linnavalitsus on ettevõtjate partner kaasates neid linna arendamisse ning töötab välja strateegia nii olemasolevate ettevõtete kliendibaasi suurendamiseks kui ka uue ettevõtete loomise soodustamiseks.	AA
Ettevõtete töötajatest rohkem kui pooled on vanemad kui 36 eluaastat.	Linnavalitsuse jaoks on oluline, et linna oleks jätkusuutliku rahvastikukoosseisuga selliselt, et noortel inimestel oleks motivatsiooni linna jääda elama ja tööle. Linnavalitsus töötab välja strateegia noorte inimeste linna jäämiseks ning uute potentsiaalsete töötajate kolimiseks linna.	AA
Ettevõtetes ei esine või esineb vähesel määral kaadrioolavust.		
Ettevõtete jaoks on tööjõu kättesaadavus pigem problemaatiline ning tööjõuturg ei vasta ettevõtete vajadustele. Probleem on eriti terav noorte töötajate osas.	Linnavalitsuse jaoks on oluline, et linna oleks jätkusuutliku rahvastikukoosseisuga selliselt, et noortel inimestel oleks motivatsiooni linna jääda elama ja tööle. Linnavalitsus töötab välja strateegia noorte inimeste linna jäämiseks ning uute potentsiaalsete töötajate kolimiseks linna.	AA, HKA, LMA
Ettevõtjate arvates soodustab elupindade üüri- ja müügiturg töötajate liikumist linna ja tööle, kuid probleemina nähakse pakutava kehvade kvaliteeti.	Linnavalitsuse eesmärgiks on olla näoga elanike poole. Linnavalitsus on korteriühistute ja majaomanike partner ning nõustab neid renoveerimisel.	LMA
Ettevõtetel on soodsad asukohad linnas, mis toetavad nende majandustegevust.	Linnavalitsus soovib, et ettevõtjate asukoht oleks ettevõtjate maksimaalselt kasulik ja toetaks nende majandustegevust. Linnavalitsus on ettevõtjate partner vahendades kinnistuomanike ja ettevõtjate soove ja vajadusi. Linnavalitsus tegeleb lisaks sellele üldplaneeringu koostamisega, mis aitab ettevõtjal paremini oma asukohta planeerida.	LMA
Ettevõtete asukohtades ei esine transpordiprobleeme või esinevad probleemid ei takista nende majandustegevust, kuid probleemkohana nähakse taristu kehvade seisukorda.	Linnavalitsuse eesmärgiks on korras taristu nii ettevõtjatele kui kodanikele. Linnavalitsus jätkab taristu korrastamist, parandamist ja rekonstrueerimist vastavalt võimalustele kaasates vajadusel lisarahastust.	LHA, LMA
Enamik ettevõtjaid plaanivad laieneda, kuid sageli takistavad välised tegurid (kvalifitseeritud tööjõud, kehv taristu, sobiv pind) ettevõtte laienemisplaanide elluviimist.	Linnavalitsus soovib, et ettevõtted areneksid ja looksid seeläbi uut väärtust nii iseendale kui ka linna elanikele. Linnavalitsus tegeleb nimetatud takistuste lahendamisel ning on ettevõtjale strateegiline partner.	AA, HKA, LMA, LHA
Paljude ettevõtete laienemist takistab ruumiline kitsikus, mis tuleneb krundi või hoone piiratud ruumilise mahust ning mille lahendusena nähakse kolimist või hoone laienemist.	Linnavalitsus soovib, et ettevõtted areneksid ja looksid seeläbi uut väärtust nii iseendale kui ka linna elanikele. Linnavalitsus tegeleb planeerimisega vastavalt ettevõtjate vajadustele ning nõustab neid laienemisel.	LMA

<p>Ettevõtjad soovivad näha atraktiivset linnaruumi (sh taristu, detailid, peatänav, väikeettevõtted), mis toetaks nende tegevust läbi klientide arvu kasvu.</p>	<p>Linnavalitsuse eesmärgiks on meeldiv ja atraktiivne linnakeskkond. Linnavalitsus tegeleb linnaruumi uuendamise ja kaasates selleks võimalusel ka lisavahendeid.</p>	<p>LMA, AA</p>
<p>Ettevõtjate jaoks on oluline linna maine ja kuvand.</p>	<p>Linnavalitsus soovib, et linn oleks atraktiivne selliselt, et siin on meeldiv elukeskkond elanikule, hea keskkond ettevõtlusega tegelemiseks ning huvitav sihtkoht turistile. Linnavalitsus töötab välja strateegia linna maine ja kuvandi tõstmiseks ning pöörab sellele tähelepanu üldplaneeringu ja arengukava (kuni 2026) koostamisel.</p>	<p>AA</p>
<p>Ettevõtjate jaoks on oluline tihe koostöö kohaliku omavalitsusega ning soovetakse olla kaasatud eelkõige läbi linna ametlike kanalite linna arendamisel (eriti ettevõtluskeskkonna ning linnaplaneerimise ja spordi- ja noorsootöövaldkondade arendamisel).</p>	<p>Linnavalitsuse eesmärgiks on kaasata kõiki huvigruppe linna arendamisel. Linnavalitsus töötab välja strateegia huvigruppide kaasamiseks ning jätkab seniste kaasamistegevuste suurendamisega.</p>	<p>AA, LMA, HKA</p>